15/02/2022

Η Εκκλησιαστική πορεία της Αιτωλοακαρνανίας από το 343 μ.Χ. μέχρι σήμερα

/ Γνώμες

Γράφει ο Καθηγητής Χρήστος Γερ. Σιάσος

Η Αιτωλοακαρνανία, ο μεγαλύτερος σε έκταση νομός, ευτύχησε να κατέχει αξιόλογη θέση στο χάρτη της Ελλάδας. Είναι γεμάτη από φυσικές ομορφιές, έχει λαμπρή ιστορική Εκκλησιαστική συνέχεια από τα Παλαιοχριστιανικά χρόνια μέχρι σήμερα. Εντυπωσιακή ιστορική συνέχεια με την ίδρυση Ναών και Μοναστηριών, σύνολο 1285, δείγμα των πλούσιων Θρησκευτικών αισθημάτων του λαού της.

Μετά από μεγάλη έρευνα αξιώθηκα το **2012** να εκδώσω το βιβλίο μου με τίτλο **«ΟΙ ΕΠΙΣΚΟΠΟΙ ΑΙΤΩΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟ 343 μ.Χ. ΕΩΣ ΣΗΜΕΡΑ»** αφιερωμένο στον αείμνηστο Μητροπολίτη Αιτωλίας και Ακαρνανίας μακαριστό **Θεόκλητο Αβραντινή**

και που στο οπισθόφυλλο τοποθέτησα πορτρέτο του και με διαχρονική αξία κείμενό του: *«...Οι Άγιοι της Εκκλησίας, ζητούν μιμητάς στις μέρες μας. Και εύχονται και προσεύχονται να τους ακολουθήσουμε στη ζωή της Αγιότητας. Να βαδίσουμε στην πορεία τους, στα δικά τους αχνάρια. Μην τους αρνηθούμε. Ο Κύριος περιμένει κι εμάς...»*. Στο βιβλίο αυτό, όπως θα διαβάσετε στη συνέχεια, καταγράφονται όλοι οι Επίσκοποι – Μητροπολίτες από το 343 μ.Χ. καθώς και οι Εκκλησιαστικές Διοικητικές μεταβολές του Νομού Αιτωλοακαρνανίας.

Η Αγιοτόκος Αιτωλοακαρνανία είναι μια περιοχή αγιασμένη και ποτισμένη με το αίμα των Αγίων της. Από το 2ο μ. Χ. αιώνα ανέδειξε μεγάλες ηρωικές μορφές της Χριστιανοσύνης. Από την παρουσία του Επισκόπου Ναυπάκτου, **Καλλικράτη** και άλλων Αρχιερέων συμπεραίνουμε ότι η Ορθόδοξη Χριστιανική Θρησκεία είχε επικρατήσει στη Δυτική Ελλάδα από την εποχή εκείνη.

Στη συνέχεια και μέχρι σήμερα βλέπουμε το Νομό Αιτωλοακαρνανίας να προσαρτάται σε άλλες όμορες Εκκλησιαστικές Περιφέρειες.

Η περίοδος της Τουρκοκρατίας θεωρείται καθοριστική για τον Χριστιανισμό. Μεγάλες προσωπικότητες πρόσφεραν τις υπηρεσίες τους στο γιγάντωμα της Πίστης στο Χριστό και το Ευαγγέλιο. Η Αιτωλοακαρνανία εξακολουθεί και σήμερα να προσφέρει στη σύγχρονη ιστορία του Ελληνικού Κράτους Χριστιανική Πίστη, Παιδεία, Ελευθερία, Πολιτισμό και άλλα πολλά.

Η επικράτηση του Χριστιανισμού στο Νομό Αιτωλοακαρνανίας οφείλεται στον Απόστολο των Εθνών, Παύλο, που ήρθε από τη Νικόπολη, σημερινή Πρέβεζα της Ηπείρου και στον Απόστολο Ανδρέα στην Πάτρα, καθ΄ότι η Αχαΐα περιλάμβανε την τότε Ρωμαϊκή επαρχία, δηλαδή την Αιτωλοακαρνανία.

Πρώτος Επίσκοπος αναφέρεται ο **Καλλικράτης** το έτος 197, όμως δεν αναφέρεται καμία συμμετοχή Αιτωλοακαρνάνα Επισκόπου στην Α΄ Οικουμενική Σύνοδο, αντίθετα αναφέρεται συμμετοχή του Επισκόπου Ναυπάκτου Μαρτυρίου στην Σύνοδο της Σαρδικής, 343 μ. Χ. Επί Αυτοκράτορα Θεοδοσίου του Α΄, η Αιτωλία, η Άμφισσα και οι Δελφοί μαζί με τηνΕπισκοπή της Ναυπάκτου ανήκαν στην Εκκλησιαστική Επαρχία της Αχαΐας υπό τον Μητροπολίτη Κορίνθου. Η Κόρινθος τότε ήταν πρωτεύουσα της Αχαΐας. Αργότερα, όταν η Ναύπακτος γίνεται έδρα Επισκοπής, πραγματοποιείται και η απόσπασή της από τη Μητρόπολη Κορίνθου.

Η Ναύπακτος διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στην Εκκλησία της Ελλάδος. Ήταν η πρώτη πόλη – έδρα Επισκοπής και στη συνέχεια Μητρόπολη με Προκαθήμενους μεγάλες προσωπικότητες της Εκκλησίας, όπως **ο Μαρτύριος, ο Καλλικράτης και ο Ειρηναίος**, οι οποίοι έλαβαν μέρος στην Γ΄ και Δ΄ Οικουμενική Σύνοδο

καθώς και ο λόγιος Βυζαντινός Ιεράρχης Ιωάννης Απόκαυκος. Εκείνη την Εποχή, στη Μητροπολιτική έδρα της Ναυπάκτου ανήκαν και οι Επισκοπές: **Αχελώου, Αετού, Άρτας, Βελλά, Βονίτσης, Βουθρωτού, Δραγαμέστου, Δρυινουπόλεως και Ιωαννίνων.**

Εισαγωγικά θα πρέπει να αναφέρουμε ότι ο Νομός Αιτωλίας και Ακαρνανίας από τους πρώτους μεταχριστιανικούς χρόνους είχε πέραν της μιας Επισκοπής. Πρώτη φέρεται η Επισκοπή και στη συνέχεια Μητρόπολη Ναυπάκτου και ακολουθούν: Η Μητρόπολη Ναυπάκτου και Άρτης, η Επισκοπή Ακαρνανίας και Αιτωλίας, η Επισκοπή Αχελώου με έδρα το Αγγελόκαστρο, η Επισκοπή Βονίτσης με έδρα τη Βόνιτσα, η Επισκοπή Αετού με έδρα τον Αετό Ακαρνανίας και τέλος, η Μητρόπολη Αιτωλοακαρνανίας, (εδώ βλέπουμε να γίνεται συγχώνευση με την Μητρόπολη Ναυπακτίας).

Επί Αυτοκράτορα Μανουήλ Α΄ Κομνηνού, ο Επίσκοπος Ναυπάκτου Βασίλειος λαμβάνει μέρος στη Σύνοδο της Κωνσταντινουπόλεως το 1156.

Επί Μιχαήλ Άγγελου του Α΄, η Αιτωλοακαρνανία προσαρτάται στο Δεσποτάτο της Ηπείρου με Πρωτεύουσα την Άρτα και με Μητροπολίτη Ναυπάκτου και Άρτας τον Ιωάννη Απόκαυκο, 1200-1232, η προσφώνηση του οποίου ήταν *«ΥπέρτιμοςΝαυπάκτου και Έξαρχος Νικοπόλεως και πάσης Αιτωλίας».*

Στον ίδιο Μητροπολίτη υπάγονταν και οι τρείς Μητροπόλεις της Αιτωλοακαρνανίας, δηλαδή Μητρόπολη Βόνιτσας, Μητρόπολη Αχελώου και Μητρόπολη Αετού.

Ο Αυτοκράτορας Ανδρόνικος ο Β΄ αναβαθμίζει την Επισκοπή Ιωαννίνων σε Μητρόπολη. Έτσι οι Επισκοπές της περιοχής εκείνης περιήλθαν στη νέα Μητρόπολη και στην Επισκοπή της Ναυπάκτου. Μετά την κατάληψη από τους Ιταλούς, τοποθετείται Λατίνος Επίσκοπος που η παραμονή του στην πόλη της Ναυπάκτου γίνεται δύσκολη και κάποια στιγμή την εγκαταλείπει. Ακολούθησε η τοποθέτηση Επισκόπου Ναυπάκτου και Επισκόπου Άρτας το 1367. Ο τίτλος του Επισκόπου Ναυπάκτου και Άρτας παραμένει μέχρι την Επανάσταση του 1821.

Το 1507 γίνεται ξανά η Μητρόπολη Ναυπάκτου και Άρτης με πρώτο Μητροπολίτη τον Ευθύμιο. Στη συνέχεια συναντάμε την λειτουργία των Επισκοπών: Επισκοπή Βονίτσης ή Βονδίτζης ή Βονίτζης. Εδώ βρέθηκε Συνοδική Πράξη που υπογράφεται πρώτα από τον Επίσκοπο Βόνιτσας, Ιωάννη και μετά από τον Πατριάρχη Γερμανό τον Β΄. Στην Πράξη αυτή γίνεται αναφορά στα Μοναστήρια του Αγίου Δημητρίου και του Αγίου Προδρόμου. Επισκοπή Αετού η οποία περιελάβανε τις Επισκοπές, Βονίτσης, Αχελώου, Ρωγών, Ιωαννίνων, Δρυινουπόλεως, Βουθρωτού, Χειμάρας και

Άρτης .

Στα χρόνια της Παλιγγενεσίας, η Αιτωλοακαρνανία συμπεριελήφθη στο ελεύθερο Ελληνικό Κράτος και διαχωρίζεται από την Άρτα και την Ήπειρο και ιδρύεται η Μητρόπολη Ναυπάκτου και Μεσολογγίου με έδρα το Μεσολόγγι και πρώτο Μητροπολίτη τον Πορφύριο, 1830- 1833.

Από το 1833 ο Νομός Αιτωλοακαρνανίας έλαβε πολλές Εκκλησιαστικές μεταβολές και χωρίστηκε σε δύο Μητροπόλεις- Επισκοπές. Η πρώτη ονομάσθηκε Επισκοπή Ακαρνανίας με έδρα το Μεσολόγγι και περιλάμβανε τις Επαρχίες: α) Βονίτσης, Βάλτου και Ξηρομέρου, β) Μεσολογγίου, γ) Ναυπακτίας και δ) Αγρινίου. Η δεύτερη ονομάσθηκε Επισκοπή Ευρυτανίας με έδρα το Καρπενήσι. Με Βασιλικό Διάταγμα του 1842, που δημοσιεύτηκε στο υπ΄ αριθ. 18 Φ.Ε.Κ., η Επισκοπή Ακαρνανίας ονομάζεται «Ακαρνανίας και Αιτωλίας» και φέρει τον τίτλο «Αρχιεπισκοπή». Στην Αρχιεπισκοπή αυτή ανήκει τώρα και η Επαρχία Ευρυτανίας.

Το 1852 η Αρχιεπισκοπή Ακαρνανίας και Αιτωλίας με το νόμο Σ΄ διχοτομείται και γίνονται δύο Επισκοπές: α) Επισκοπή Ακαρνανίας και Αιτωλίας με έδρα το Μεσολόγγι που περιλαμβάνει τις Επαρχίες Μεσολογγίου, Τριχωνίδας, Βονίτσης, Ξηρομέρου και Βάλτου και β) Επισκοπή Ναυπακτίας και Ευρυτανίας που περιλαμβάνει τις Επαρχίες Ναυπάκτου και Ευρυτανίας με έδρα τη Ναύπακτο, σύμφωνα με απόφαση της Ιεράς Συνόδου της 12ης Ιουλίου 1852.

Με Βασιλικό Διάταγμα στις 2 Φεβρουαρίου 1900 η Επισκοπή Ευρυτανίας γίνεται πάλι αυτόνομη με έδρα το Καρπενήσι και Επίσκοπο τον Σεραφείμ Δομβοΐτη. Με το νόμο ΒΧΔ/ 6-7-1899 γίνεται η Επισκοπή Ακαρνανίας και Ναυπακτίας με Επίσκοπο τον Παρθένιο Ακύλα (1899-1909). Με το νόμο ΓΥΛΔ/16-11-1909) επανασυστάθηκε η Επισκοπή Ναυπακτίας και Ευρυτανίας με έδρα την Ναύπακτο και από τις 26 Μαΐου 1910 Επίσκοπος της νέας Επισκοπής γίνεται ο Σεραφείμ Δομβοΐτης που παραμένει μέχρι τις 29 Οκτωβρίου 1914, προερχόμενος από την Επισκοπή Ευρυτανίας, 7 Ιουλίου 1901. Το 1923 η Επισκοπή αυτή ονομάσθηκε Μητρόπολη και με Β.Δ. της 3ης Ιανουαρίου 1923 ορίστηκε έδρα η πόλη της Ναυπάκτου.

Επίσης, έχουμε νέα Μητρόπολη Αιτωλίας και Ακαρνανίας με έδρα το Μεσολόγγι και με πρώτο Επίσκοπο τον Κωνσταντίνο Κωνσταντινίδη, 1922-1934, και μετά τον Ιερόθεο Παρασκευόπουλο, 1934-1935. Ακολουθεί ξανά ο χωρισμός της μεγάλης αυτής Μητροπόλεως και έχουμε την Μητρόπολη Ναυπάκτου και Ευρυτανίας με έδρα την Ναύπακτο, απόφαση της Ιεράς Συνόδου της 9ης Οκτωβρίου 1933.

Η Ιεραρχία της Εκκλησίας της Ελλάδος εκδίδει απόφαση με την οποία έχουμε ξανά νέες Μητροπόλεις στο νομό Αιτωλοακαρνανίας, δηλαδή: 1) Τη Μητρόπολη

Αιτωλίας και Ακαρνανίας με έδρα το Μεσολόγγι, η οποία περιλαμβάνει όλες τις Επαρχίες του νομού Αιτωλοακαρνανίας πλην αυτών που ανήκουν στη Μητρόπολη Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου και 2) ΤηΜητρόπολη Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου με έδρα την Ναύπακτο, η οποία περιλαμβάνει όλη την Επαρχία Ναυπακτίας και την περιοχή του Αγίου Βλασίου, δηλαδή τον τέως Δήμο Παρακαμπυλίων της ΕπαρχίαςΤριχωνίδας. Στη Μητρόπολη αυτή πρώτος Μητροπολίτης τοποθετήθηκε ο Δαμασκηνός Κοντζιάς, 1978- 1984.

Στη συνέχειααναφέρονται όλοι τους Ιεράρχες, οι οποίοι διαμόρφωσαν την πορεία της τοπικής Εκκλησίας, συμμετείχαν και συνεχίζουν να συμμετέχουν στα δρώμενα του Νομού Αιτωλοακαρνανίας. Οι μορφές των δε θα χαθούν στο πέρασμα του χρόνου και ως οδοδείκτες, εκφραστές και εκτελεστές των εντολών του Τριαδικού Θεού θα μας δείχνουν το δρόμο της Σωτηρίας, το δρόμο της λύτρωσης, το δρόμο της αγάπης.

Επισκοπή Ναυπάκτου:

Μαρτύριος, 343. Ο Επίσκοπος συμμετείχε στη Σύνοδο της Σαρδικής.

Καλλικράτης, 431. Ο Επίσκοπος συμμετείχε στην Γ΄ Οικουμενική Σύνοδο των Ιεραρχών στην Έφεσο. Στην Σύνοδο αυτή καταδικάστηκε η αιρετική διδασκαλία του Οικουμενικού Πατριάρχη Νεστορίου και εκδόθηκαν οκτώ «Κανόνες». Η Σύνοδος αυτή συνήλθε από τον Αυτοκράτορα Θεοδόσιο Β΄ και συμμετείχαν 200 Επίσκοποι μεταξύ αυτών και ο Επίσκοπος Ναυπάκτου, Καλλικράτης. Η Σύνοδος αυτή διακήρυξε ότι ο Ιησούς είναι τέλειος Θεός και τέλειος άνθρωπος, απέδωσε δε επίσημα στην Παρθένο Μαρία τον τίτλο **«Θεοτόκος».**

Ειρηναίος, 451. Ο Επίσκοπος συμμετείχε στην Δ΄ Οικουμενική Σύνοδο των Ιεραρχών στην Χαλκιδόνα. Στην Σύνοδο αυτή καταδικάστηκε ο Μονοφυσιτισμός και εκδόθηκαν κατά την 15η Συνεδρία της τριάντα «Κανόνες».

Αντώνιος, 869 έως 870 και 879 έως 880. Ο Επίσκοπος έλαβε μέρος στη Σύνοδο της Κωνσταντινουπόλεως, όπου έγινε η καταδίκη και η αποκατάσταση του Οικουμενικού Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Μεγάλου Φωτίου Α΄,877-886. Η Σύνοδος συγκλήθηκε το Νοέμβριο του 879. Εδώ αποφασίζεται καθαίρεση και εξορία του Φωτίου και στη συνέχεια ανάκληση με την οποία του ανατέθηκε η εκπαίδευση των παιδιών του Αυτοκράτορα. Ακολουθεί νέα απομάκρυνση αυτή τη φορά από τον μαθητή του, Αυτοκράτορα Λέοντα τον ΣΤ΄, πηγαίνει σε κάποια Ιερά Μονή στην Αρμενία και εκεί μονάζει.

Μητρόπολη Ναυπάκτου:

Ανώνυμος Μητροπολίτης, 1026. Κατά το χρόνο αυτό δεν έχουμε το όνομα του Μητροπολίτου. Γνωρίζουμε όμως ότι έλαβε μέρος σε τοπικό πόλεμο κατά του στρατηγού της Πόλεως Ναυπάκτου Γεωργίου και αργότερα τιμωρήθηκε.

Ευστράτιος, ήταν Μητροπολίτης Ναυπάκτου στα μισά του 11ου αιώνα.

Χρυσοβέργης, ήταν Μητροπολίτης Ναυπάκτου προς το τέλος του 11ου αιώνα.

Ιωάννης Α΄, 1122 – 1129.

Βασίλειος, 1156. Το 1156 ο Μητροπολίτης Ναυπάκτου Βασίλειος έλαβε μέρος στη Σύνοδο της Κωνσταντινουπόλεως. Αυτοκράτορας εκείνη την εποχή ήταν ο Μανουήλ Α΄ Κομνηνός, 1143-1180, της μεγάλης Δυναστείας των Κομνηνών, μεγάλη φυσιογνωμία της Βυζαντινής Ιστορίας.

Λέων, 1172. Ο Μητροπολίτης την ίδια χρονιά της ενθρόνισής του συνυπογράφει με Συνοδικούς Ιεράρχες έγγραφο που στάλθηκε στον Αυτοκράτορα Μανουήλ Α΄ Κομνηνό.

Κωνσταντίνος Μανασσής, 1172 –1187. Ήταν μεγάλος Ιστοριογράφος και ποιητής. Έγραψε την χρονογραφία **«Χρονική Σύνοψις».**

Ανδρέας Δαμαλάς ή Τζίρος, 1187 –1199. Μεγάλη εκκλησιαστική προσωπικότητα της εποχής εκείνης. Για την πολυποίκιλη δράση του συνελήφθη από Φράγκους πειρατές στον Κορινθιακό κόλπο και αντί 500 χρυσών νομισμάτων της εποχής, οι πειρατές τον άφησαν ελεύθερο.

Μητρόπολη Ναυπάκτου και Άρτας, 1204 – 1828

με έδρα την Ναύπακτο:

Ιωάννης Απόκαυκος, 1200 – 1232. Σπουδαίος Ιεράρχης με έντονη δραστηριότητα. Έχει χαρακτηριστεί ως η μεγάλη εκκλησιαστική φυσιογνωμία της εποχής του 13^{ου} αιώνα.

Νικήτας Α΄,ο Χωνιάτης **1232 – 1235.** Ανιψιός του Μητροπολίτου Αθηνών Μιχαήλ Χωνιάτη, διαδέχθηκε τον Ιωάννη Απόκαυκο. Ερχόμενος από την Νίκαια στην Ναύπακτο, για να αναλάβει τα Αρχιερατικά του καθήκοντα, κινδύνεψε σοβαρά στο δρόμο από πειρατές της περιοχής.

Ιωάννης Β΄, 1235.

Ιωάννης Γ΄, ο Ξηρός 1236.

Γεράσιμος Α΄, ο Ξηρός 1260.

Ευστράτιος, άγνωστος ο χρόνος που παρέμεινε στην έδρα της Μητρόπολης.

Γαβριήλ Α΄, 1271 –1275. Ο Γαβριήλ ήταν Μητροπολίτης επί Αυτοκράτορα Μιχαήλ Η΄ Παλαιολόγου, 1259 – 1282, και Οικουμενικού Πατριάρχου Ιωάννου ΙΑ΄ Βέκκου, 1275 – 1283.

Ιωάννης Δ΄,ο από Κεφαλληνίας και Ζακύνθου **1362.** Μέχρι το 1362 ο Μητροπολιτικός Θρόνος της Ναυπάκτου ήταν κενός και την Διοίκηση ασκούσε ο τιτουλάριος Επίσκοπος Κεφαλληνίας. Το Σεπτέμβριο του 1362 σύμφωνα με Συνοδική Πράξη μετατέθηκε στην Μητρόπολη Ναυπάκτου.

Σεβαστιανός,ο από Ιωαννίνων **1365 –1367.** Την εποχή εκείνη η Ναύπακτος ήταν υπό την κυριαρχία των Λατίνων και με Συνοδική Πράξη ο Σεβαστιανός, που ήταν Μητροπολίτης Ιωαννίνων, ασκούσε και Επισκοπικά καθήκοντα στην Πόλη της Ναυπάκτου.

Ματθαίος Α΄,ο από Λευκάδας **1367.** Η Πόλη της Ναυπάκτου τελούσε υπό Ιταλική κατοχή και ο Μητροπολίτης γι΄ αυτό το διάστημα εγκαταστάθηκε προσωρινά στην Άρτα.

1371 . Το χρόνο αυτό δεν είναι γνωστό το όνομα του Μητροπολίτου.

Νικήτας Β΄, 1377. Το όνομα του Μητροπολίτου αναφέρεται και ως «ΙερωτάτουΜητροπολίτουΝαυπάκτου».

Ματθαίος Β΄, 1382 – 1386. Ο Ματθαίος, πρίν γίνει Επίσκοπος Ναυπάκτου, ήταν Επίσκοπος Κερνίτσης. Στη συνέχεια γίνεται Μητροπολίτης Ιωαννίνων και ασκούσε παράλληλα Επισκοπικά καθήκοντα και στην Πόλη της Ναυπάκτου.

Μητρόπολη Ναυπάκτου και Άρτας, 1204 – 1828,

με έδρα την Ναύπακτο και την Άρτα:

Γαβριήλ Β΄, 1386 –1388. Ο Γαβριήλ ήταν Μητροπολίτης Ιωαννίνων και ασκούσε Επισκοπικά καθήκοντα και στην Πόλη της Ναυπάκτου, όπως και ο Ματθαίος.

Μαρτύριος, 1437. Αναφέρεται η κοίμηση του Μητροπολίτη το έτος αυτό σε χειρόγραφο Ευαγγελίου.

Θεοδόσιος Α΄, 1451 –1452. Σε άλλο σημείωμα του ιδίου χειρογράφου Ευαγγελίου, όπως του Μαρτυρίου, αναφέρεται και η χειροτονία του Θεοδοσίου, σε Επίσκοπο Ναυπάκτου.

Ματθαίος Γ΄, 1467. Η ενθρόνισή του γίνεται την ίδια χρονιά, 1467.

Νεόφυτος Α΄, 1476.

Δωρόθεος, 1477. Η ενθρόνισή του γίνεται τον Ιούνιο της ίδιας χρονιάς, 1477.

Γεράσιμος, ο Χοϊδάς, 1480. Ήταν Επίσκοπος και στη Μητρόπολη Νικοπόλεως.

Ευθύμιος, 1507. Ήταν ο πρώτος Επίσκοπος της Μητροπόλεως “Ναυπάκτου και Άρτας”. Αυτό το βρίσκουμε γραμμένο στο κτητορικό της Ιεράς Μονής του Τιμίου Προδρόμου στην Ανάληψη του Θέρμου,Δερβέκιστα.

Ιάκωβος Α΄, 1510 – 1512.

Ακάκιος Α΄, 1516 – 1520. Ο Ιερομόναχος γέροντας Ακάκιος χειροτόνησε σε ηλικία μόλις δεκαπέντε χρονών τον υποτακτικό του γέροντα Όσιο Δαυίδ, τον οποίο και ακολουθούσε πιστά. Ο Όσιος Δαυίδ γεννήθηκε στη ΓαρδενίτσαΛοκρίδος το 1485 και πέθανε σε βαθιά γεράματα το 1570. Τα Άγια λείψανά του φυλάσσονται στο Μοναστήρι του Αγίου στην Εύβοια.

Αθανάσιος, 1520 – 1540. Το 1536,ο λόγιος Μοναχός ΠαχώμιοςΡουσάνος, που γεννήθηκε το 1508 στη Ζάκυνθο και πέθανε το 1553, καταγγέλλει τον Ιωαννίκιο στον Μητροπολίτη Αθανάσιο ότι μηχανορραφών ζητούσε να γίνει Μητροπολίτης στην Πόλη της Ναυπάκτου.

Κύριλλος Α΄ 1541.

Γρηγόριος Α΄ ο Ξηροποταμηνός 1544. Υπήρξε Πρωτοσύγκελος του

Πατριάρχου, ήταν ευλαβής και ενάρετος, γνώριζε πολύ καλά την μουσική τέχνη.

Δαμασκηνός Α΄ 1544 – 1546.

Μητρόπολη Ναυπάκτου και Άρτας, 1204 – 1828

με έδρα την Άρτα:

Παρθένιος Α΄, 1546 – 1549. Ο Παρθένιος καταγόταν από τα Ιωάννινα και διετέλεσε Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Άρτας την εποχή του Σουλτάνου Σουλεϊμάν του Μεγαλοπρεπούς και επί Πατριάρχου Διονυσίου του Β'.

Δαμασκηνός Β΄, 1549 – 1550.

Κύριλλος Β΄, 1550.

Γρηγόριος Β΄, 1553.

Γαβριήλ Γ΄, 1561.

Ιωακείμ Α΄, 1564 – 1565. Ο Ιωακείμ αναφέρεται ότι το 1564 επί Αυτοκράτορος Σουλεϊμάν του Α΄ και επί ΠατριάρχουΙωάσαφ του Β΄ από τα Ιωάννινα υπέγραψε την καθαίρεση *«Κατά Κρούσιον εν Τουρκογραικία».* Το 1565 υπογράφει υπόμνημα Μητροφάνους από Καισαρείας και το 1570 υπογράφει πάλι ως Ναυπάκτου και Άρτας Συνοδική απόφαση για τον Μητροπολίτη Μονεμβασίας Μακάριο.

Παρθένιος Β΄, 1567 – 1570.

Δαμασκηνός ο Στουδίτης, 1574 – 1577. Ο Δαμασκηνός προέρχεται από την Επισκοπή της Θεσσαλονίκης, Λιτής και Ρενδίνης. Λόγιος, ενάρετος και πολυγραφότατος Μητροπολίτης, συγγραφέας του γνωστού βιβλίου *«Θησαυρός Δαμασκηνού, υποδιακόνου του Στουδίτου».*

Μητροφάνης, 1577 – 1580. Ο Μητροφάνης το 1580 υπογράφει και στέλνει επιστολές της Εκκλησίας της Κωνσταντινουπόλεως στον Τσάρο της Μοσχοβίας.

Παρθένιος Γ΄, 1580 – 1581. Ο Παρθένιος υπογράφει το Μάρτιο του 1580 Πατριαρχικό Σιγίλιο για την Ιερά Μονή του Σωτήρος Χριστού των Μετεώρων. Τον Απρίλιο του 1581 πεθαίνει.

Γαβριήλ Δ΄ ο Γκόρας, 1581 – 1589. Η εκλογή του σε ΜητροπολίτηΝαυπάκτου γίνεται μετά το θάνατο του Παρθενίου. Παρέμεινε στο Μητροπολιτικό θρόνο μέχρι το θάνατό του, Ιούνιος 1589.

Μακάριος Α΄, 1590 – 1593. Τοποθετείται Μητροπολίτης τον Μάιο του 1590 και παραμένει μέχρι το 1593.

Ιωακείμ Β΄, 1593. Διαδέχεται τον Μακάριο.

Ζαχαρίας Α΄, 1601 – 1602.

Γαβριήλ Ε΄, 1602 – 1624. Υπέγραψε πολλά Σιγίλια και Συνοδικές Πράξεις-Αποφάσεις. Σημειώνουμε τη σημαντικότερη, δηλαδή αυτή που υπέγραψε ο Οικουμενικός Πατριάρχης Κύριλλος τον Ιούλιο του 1622 και που αφορούσε την Αγιοποίηση του Οσίου Γερασίμου Κεφαλληνίας. Το 1624 παραιτήθηκε από Μητροπολίτης. Στη Μητρόπολη μέχρι το 1632 τοποτηρητής φέρεται ότι ήταν ο **Ζαχαρίας** ο Γεωργάνος.

Παρθένιος Δ΄, 1632. Ο Παρθένιος την ίδια χρονιά, 1632, μετατίθεται στη Μητρόπολη Ιωαννίνων.

Γαβριήλ ΣΤ΄ 1632 – 1633.

Ζαχαρίας ο Γεωργάνος ή Γαργάνος, 1633. Στη Μητρόπολη παρέμεινεγια μικρό διάστημα και στη συνέχεια παραιτήθηκε.

Λαυρέντιος,ο από Διδυμοτείχου **1633 – 1637.** Ο Λαυρέντιος παραιτήθηκε τον Ιούλιο του 1637.

Ακάκιος Β΄, 1637 – 1640. Διετέλεσε Επίσκοπος Βουδίτζης- σημερινής Βόνιτσας- και στη συνέχεια, Επίσκοπος Βελλάς. Μετά την παραίτηση του Μητροπολίτου Λαυρεντίου, εξελέγη Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Άρτας.

Θεοδόσιος ή Θεόφιλος ο Κορυδαλεύς, 1640 – 1642. Χειροτονήθηκε Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Άρτας από τον Πατριάρχη **Παρθένιο τον Α΄**, σύντομα όμως απομακρύνθηκε, 1642, και συνέχισε το διδακτικό του έργο στην Αθήνα.

Γαλακτίων,ο από Σερρών**1643 – 1647.** Ο Γαλακτίων παραιτήθηκε, τέλος Ιανουαρίου του 1247, επειδή αντιμετώπιζε οικονομικά προβλήματα στη Μητρόπολή του.

Γαβριήλ ΣΤ΄ ο Βλάσιος, 1647 – 1660.

Βαρθολομαίος, 1660 – 1692. Ο λογιώτατος Επίσκοπος Βαρθολομαίος είχε

διατελέσει Πρωτοσύγκελος του προκατόχου του Γαβριήλ. Μητροπολίτης χειροτονήθηκε τον Ιούλιο του 1660.

Μελέτιος Μήτρου, 1692 – 1696.Ο Μελέτιος κατά κόσμο Μιχαήλ υπήρξε διαπρεπής Ιεράρχης της εποχής του. Χειροτονήθηκε Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Άρτης το Νοέμβριο του 1691 από τον Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως **Καλλίνικο τον Β΄.**

Μακάριος Β΄,ο από Μετρών και Αθύρων **1697.** Ο Μακάριος εξελέγη τον Φεβρουάριο του 1697 και παραιτήθηκε τον Ιούλιο του 1697.

Γρηγόριος Β΄, 1697 – 1700.

Μακάριος Β΄, 1700 – 1703. Παραιτήθηκε το 1703 και γίνεται Μητροπολίτης Αγχιάλου.

Νεόφυτος Μαυρομμάτης,ο από Σαντορίνης **1703 – 1722.** Ο Νεόφυτος γεννήθηκε στην Πάρο, υπήρξε σπουδαίος Ιεράρχης και συγγραφέας.

Ανατόλιος, 1722.

ΙωαννίκιοςΧατζές,ο από Βελλάς **1722 – 1727.** Λόγιος Ιεράρχης, Ηπειρώτικης καταγωγής.

Παρθένιος Ε΄, 1727 – 1736.Ο Παρθένιος υπήρξε Πρωτοσύγκελος στη Μητρόπολη Λάρισας . Το όνομά του αναφέρεται σε ιδρυτική επιγραφή του 1740, της Ιεράς Μονής ΔρυμοναρίουΦλωριάδος στο Βάλτο.

Από το 1736 μέχρι το 1756 έχουμε κατά σειρά τους Ιεράρχες:

Νεόφυτο Γ΄ , Ζαχαρία Γ΄ , Ανατόλιο και Κάλλιστο.

Παΐσιος, 1756 – 1769.

Ιάκωβος Β΄, 1769 – 1777. Υπήρξε Πρωτοσύγκελος του Μητροπολίτη **Παισΐου.**

Ζαχαρίας Δ΄, 1777 – 1779.

Μακάριος Γ΄ 1779 – 1794. Ο Μητροπολίτης Μακάριος έκτισε την Πύλη της Μητροπόλεώς του. Το 1794 μετατέθηκε στη Μητρόπολη Δέρκων.

Ιγνάτιος ο Μπάμπαλος ο μετέπειτα Ουγγροβλαχίας, 1794 – 1805. Γεννήθηκε στη Λέσβο. Διαπρεπής και λόγιος Ιεράρχης με έξοχη Πατριωτική δράση, επέδειξε σπάνιες αρετές.

Πορφύριος α) 1806 – 1808, β) 1813 – 1820, γ) 1822 – 1830 (τελευταίος Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Άρτας), **δ) 1830 – 1833** (τελευταίος Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Μεσολογγίου), **ε) 1833 – 1838** (πρώτος Μητροπολίτης της Αρχιεπισκοπής Αιτωλίας και Ακαρνανίας).

Ο **Πορφύριος** υπήρξε μεγάλη Εκκλησιαστική προσωπικότητα.

Μητρόπολη Ναυπάκτου και Μεσολογγίου (έδρα το Μεσολόγγι)

Πορφύριος 1830- 1833:

Επισκοπή Ακαρνανίας:

Αρχιεπισκοπή Αιτωλίας και Ακαρνανίας Β. Δ. 38 ΦΕΚ 50/20-11-1833:

Ιερόθεος ο Τρέμουλας,ο από Ιωαννίνων **1808 – 1810.** Γεννήθηκε στη Νάξο και ήταν ανιψιός του Νικοδήμου του Αγιορείτη.

Γαβριήλ Ζ΄ ο Γκάγκας,ο από Λαρίσης **1810 – 1813.**Με καταγωγή από τα Ιωάννινα, ικανότατος Αρχιερέας.

Άνθιμος, 1820 – 1822, εξελέγη Μητροπολίτης τον Σεπτέμβριο του 1820. Στις 25 Φεβρουαρίου του 1822 με απόφαση της Γερουσίας της Δυτικής Ελλάδος καταργήθηκε η δικαιοδοσία του ως Ναυπάκτου και Άρτας και διορίσθηκε ο πρώην Ναυπάκτου και Άρτας, **Πορφύριος ως Αρχιεπίσκοπος** της ελεύθερης τότε Δυτικής Ελλάδος.

Ο **Άνθιμος** παρέμεινε Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Άρτας στις Τουρκοκρατούμενες περιοχές μέχρι το **1826.**

Νεόφυτος Δ΄ 1826 – 1828,ο από Παραμυθίας.

Επισκοπική Επιτροπή, 1838 – 1841.

Ιερόθεος Αριστάρχου. 1841 – 1847,ο από Επιδαύρου Λιμηράς.

Επισκοπική Επιτροπή από καθαιρέσεως Ιεροθέου μέχρι το 1852:

Θεόφιλος Βλαχοπαπαδόπουλος, 1852 – 1862, μετέπειτα **Μητροπολίτης Αθηνών και Πρόεδρος της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος.**

Επισκοπική Επιτροπή, 1862 – 1866.

Γεράσιμος Καλοκαιρινός, 1866 – 1887.

Επισκοπική Επιτροπή, 1887 – 1892.

Παρθένιος Ακύλας, 1892 – 1899

Επισκοπή Ναυπακτίας και Ευρυτανίας, (Νόμος Σ΄ 1852):

Άνθιμος Ολύμπιος, 1852 – 1881.

Επισκοπική Επιτροπή, 1881- 1884.

Δαυίδ Τολμίδης, 1884 – 1896.

Επισκοπική Επιτροπή, 1896 – 1899.

Επισκοπή Ακαρνανίας και Ναυπακτίας, (Νόμος ΒΧΔ/6-7-1899)

Παρθένιος Ακύλας, 1899 – 1909 και 1909 – 1914

Επισκοπική Επιτροπή, 1914 – 1922.

Επισκοπή Ναυπακτίας και Ευρυτανίας, (Νόμος ΓΥΛΔ/ 16-11-1909)

Σεραφείμ Δομβοΐτης, 26 – 5- 1910 έως 29 – 10 – 1914, ο από Ευρυτανίας, **7-7-1901.**

Αμβρόσιος Νικολαΐδης, 1914 – 1923 και 1923 – 1932, ο από Χριστουπόλεως.

Ιερά Μητρόπολη Αιτωλοακαρνανίας: (Μητρόπολη Αιτωλίας & Ακαρνανίας)

Κωνσταντίνος Κωνσταντινίδης, 1922 – 1934.

Ιερόθεος Παρασκευόπουλος, 23 Μαΐου 1934 – 1935, αλλαγή ονομασίας Μητροπόλεως και 1935 – 12 Μαΐου 1961, ο από Παροναξίας.

Ιγνάτιος Γ΄ Τσίγκρης, 1961 – 1964, τοποτηρητής από την Μητρόπολη Άρτας.

Θεόκλητος Αβραντινής, 21 Νοεμβρίου 1965 – 6 Απριλίου 2005.

Κοσμάς Παπαχρίστος, 6 Νοεμβρίου 2005–3 Ιανουαρίου 2022.

Μητρόπολη Ναυπακτίας και Ευρυτανίας(Απόφαση Ιεράς Συνόδου της 9-10-1933)

Τοποτηρητής – Επισκοπική Επιτροπή, 1935

Γερμανός Γκούμας, 1936 – 1945.

ΧριστοφόροςΑλεξανδρόπουλος, 1945 – 1958.

Δαμασκηνός Κοτζιάς, 1958 – 1978 ο από Μαραθώνος.

Ιερά Μητρόπολη Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου, (ΦΕΚ 214 τ. Α. 7-12-1978).

Δαμασκηνός Κοτζιάς, 1978 – 1984.

Αλέξανδρος Παπαδόπουλος, 1984 – 1995.

Νικόδημος Ζαλούμης, 25-1-1995 έως 21-5-1995.

Ιερόθεος Βλάχος, 19 Ιουλίου 1995……

Στις ημέρες μας και μετά την εκδημία του μακαριστού Μητροπολίτη Αιτωλίας και Ακαρνανίας **Κοσμά,** στη Μητρόπολη τοποτηρητής τοποθετήθηκε ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου **κ. Ιερόθεος**.

Ως ένας καταξιωμένος Ιεράρχης, τόσο στην Ελλάδα όσο και σε πολλές Χώρες ανά τον κόσμο, τοποθετήθηκε για να καθοδηγήσειεκκλησιαστικά – χριστιανικά όλους τους Αιτωλοακαρνάνες και όπως ο ίδιος είπε σε πρόσφατες συνεντεύξεις του, είναι γνώστης όλων των θεμάτων που απασχολούν το ποίμνιό του καθ’ ότι, από τα Γυμνασιακά του χρόνια αρχικά και στη συνέχεια κοντά στον Πνευματικό του πατέρα Άγιο Καλλίνικο και τέλος ως Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου, είναι σε θέση να προσφέρει τα μέγιστα σ’ αυτόν τον ευλογημένο τόπο.

Είμαι βέβαιος ότι ο Άξιος, ο πολυγραφότατος και έχοντας στο ενεργητικό του τεράστια εμπειρία στα εκκλησιαστικά δρώμενα της Αιτωλοακαρνανίας και όχι μόνο, Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου και τοποτηρητής στη Μητρόπολη Αιτωλίας και Ακαρνανίας **κ. Ιερόθεος**,στις ημέρες μας, θα αφήσει τη «σφραγίδα» του ως **‘Ο Μέγας Εκκλησιαστικός Ηγέτης της Αιτωλοακαρνανίας’**

συμβάλλοντας θετικά στην επίλυση του εκκλησιαστικού «κενού» που έχει ο Νομός Αιτωλοακαρνανίας σήμερα.

Να ευχηθούμε, ο Τριαδικός Θεός μας, να χαρίζει στην Αγιότητά Του, υγεία, δύναμη, υπομονή και κουράγιο για να φέρει εις πέρας το μεγάλο έργο που του ανέθεσε η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ελλάδος.

Σεβασμιώτατε να έχουμε την Ευλογία Σας.